СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 102. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ТРАВНЯ 1950. No. 102. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 4, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

СЕН. ПЕППЕР ПРОГРАВ У ПРАВИБОРАХ НА ФЛОРИДІ

Федеральний сенатор з Демократичної партії, Клод Пеппер, якого вибирало населення Флориди упродовж 14 років своїм заступником, програв при правиборах на кандидата своєї партії у вівторок 2 травня, як це сповіщено по радіо ранком 3 травня. Він дістав 262,090 голосів, а його суперник, конґресмен Джордж А. Сматерс, дістав 316,538 голосів і став кандидатом на сенатора з Демократичної партії. Флорида належить до південних стейтів, в яких Демократична партія зправила виходить переможно при виборах. Тому номінація Сматерса кандидатом вважається за перемогу при виборах.

Агітація, яку вів Сматерс проти Пеппера, зосереджувала головно до закидів, що сенатор стояв на лівому крилі в групі „Нового Розпотілу" від часів Рузвелта і часто йшов по комуністичній лінії. Він, як звісно, відвідав премієра Сталіна в Москві, а після повороту давав підтримку різним большевицьким фронтам на рівні з Генрі Волесом. — З інших стейтів, у яких відбулися правибори („праймаріс"), ще нема точних вістей.

ГІСС ПОЗБАВЛЕНИЙ ПРАВА БУТИ АДВОКАТОМ.

Ню Йорк. — Алджер Гісс, колишній помічник асистента в департаменті стейту і адвокат у стейті Ню Йорк, позбавлений тепер виконувати адвокатську практику на підставі рішення апеляційного відділу стейтового Верховного Суду. Гісс був засуджений на пять років тюрми в федеральнім окружнім суді в Ню Йорку 21 січня за кривоприсягу, якою відпекався закиду, що він викрадав документи зі стейтового департаменту для передачі їх комуністичним агентам.

ЛАТІМОР НАЗИВАЄ БУДЕНЦА ДОНОЩИКОМ.

Вашингтон. — Проф. Овен Латімор відчитав свідоцтво перед сенатською слідчою комісією з запереченням закидів, видвигнених проти нього сен. Иосифом МекКарті і проф. Луїсом Буденцом, наче б він був на службі комуністів і йшов у політиці супроти Китаю по лінії, диктованій Совєтами. Свідоцтво Латімора зредаговане в такім гострім і напасливім тоні, якого можна рідко доглянути в конґресових протоколах. Латімор назвав Буденца „професійним донощиком", який сповняє свою службу за гроші. Крім того вжив цілий тузин інших висловів, які граничать з гістерією. Між ін. він каже, що Буденц тому покинув комунізм, щоб виголошувати лекції і діставати за них добру заплату. Про себе сказав Латімор, що він як науковець сповняв чесно свої обовязки супроти Америки.

110 МІСЦЬ ДЛЯ ЗАМІТАЧІВ, 3,000 ЗГОЛОШЕНЬ.

Ню Йорк. — Майже 3,000 осіб внесли зголошення на працю при чищенні вулиць, коли оголошено, що є 110 вільних місць. Праця приносить річної платні від $1,920 до $2,040. Кандидат на таку роботу мусить бути громадянином Злучених Держав і мешканцем стейту, має знати читати й писати. Після внесення зголошень відбудеться провірка перед комісією щодо умового й фізичного пристосіблення кандидата.

КОМАНДАНТ ВДОВОЛЕНИЙ ВИСЛІДОМ ПОВІТРЯНИХ МАНЕВРІВ.

Содерн Пайнс, у Норт Каролайні. — Ген. Лоріс Норстад, командант повітряних „Вправ Для Прірви", висловив вдоволення з масового перевозу вояків літаками і висловив погляд, що зовсім можливе є перевезення американської армії і відповідного устаткування з Аляски через Море Берінґа. Цей погляд устійнено на конференції після перевезення 60,000 вояків на 600 літаках на піскові горби в Каролайні. Рішено теж створити постійну команду для переведення таких операцій. Море Берінґа відділяє Аляску від Сахаліну, який належить до Росії.

СТАССЕН НАЗИВАЄ ТРУМАНА НАЙГІРШИМ ПРЕЗИДЕНТОМ.

Ню Йорк.— Гаролд Е. Стассен, президент університету Пенсилвенія, висловив погляд, що „президент Труман єназручніщим політиком, який колинебудь займав Білий Дім, одначе він є теж найгіршим президентом, який колинебудь засідав у Білім Домі. Цих слів ужив Стасен у промові в школі практичної політики, веденої жіночим відділом Републиканського Комітету Повіту Ню Йорк. Стассен був аспірантом на президента Злучених Держав перед Краєвою Республіканською Конвенцією в 1948. р.

МАРАҐОН ДІСТАВ ВІСІМ МІСЯЦІВ ТЮРМИ.

Вашингтон. — Джан Мараґон, який минулими роками мав доступ до Білого Дому і чванився, що він може вплинути на признання урядом контрактів для приватних підприємців на федеральні роботи, дістав кару тюрми від вісім місяців до двох років. Кару назначив суддя Дженнінґс Бейлі після того, як федеральна судейська лава признала його винуватим у кривоприсязі з запереченням, що він має банкове конто з доходів, призбираних з оплат за таку роботу.

ЛІКАР ПРО ПОЛОВУ МОРАЛЬНІСТЬ У ГАЙСКУЛ.

Нюарк, у стейті Ню Джерзі. — На 15,000 учениць середних шкіл — „гайскул" — коло 25 відсотків, або точніше 3,750 дівчат з усіх таких шкіл у місті „мали половий досвід, а 150 з них є вагідними" — як це виявив д-р Брус Робінсон, психіятр нюарських шкіл. При тому він заявив, що „нема зросту в проблемі полової порочности в школах — вона завжди існувала й буде існувати серед нас". Сьогодні є більше ніж двічи тільки дівчат у нюарських середніх школах як їх було перед двадцять пяти роками й тому є більша кількість нещасних дівчат. Головну причину такого стану приписує д-р Робінсон недостачі забавоних місць, у яких дівчата могли б грати важливу ролю серед мужчин.

55,000 КОМУНІСТІВ У ПРОВОДІ ПІВ МІЛЬЙОНА ПОПУТЧИКІВ

Ню Йорк, 2. травня. — Краєвий директор Федерального Бюра Інвестиґацій, Едгар Гувер, у промові на обіді великої масонської льожі стейту Ню Йорк у готелі Астор, виявив, що під теперішню пору Комуністична партія в Злучених Державах має 55.000 записаних членів, одначе за ними йде понад пів мільйона попутчиків, які обсіли різні організації і виконують її накази. Вони тілом і душею належать до „Гітлера в Москві" і переводять майстерно складені пляни для світової революції. Хоч полекуди їхня чисельна сила мала, то своєю дисципліною, діянням і підгризанням побудови методою термітів, вони становлять справжню загрозу для демократичних країн. Одиниці, які не записані до партії, а зате включені в різні комуністичні фронти є найнебезпечніші, бо „як гіпокрити і моральні ошуканці вони рахують на охорону отих вольностей, які вони хочуть знищити. Для комуністичного руху вони представляють джерело багатства і фінансових засобів; вони переводять контакт і виконують товариський, економічний й політичний натиск; вони підготовляють ґрунт для шпигунських інформацій і для агентів". . . „Вони переводять стратеґію, зосереджуючи в якімсь моменті усю силу в одному місці і осягають перемогу". Оце й тайна комуністичних успіхів і траґедія при демократичній відсічі" — виявив Гувер.

Про людей, які попадають під комуністичний вплив, висловився Гувер, що „це сотворіння інтелектуально неплодні, духово порожні і не розуміють життєвої дійсности". Це роботи, які виконують сліпо накази комуністів для здобуття цілого світу.

Н. Й. ТАЙМС ПРО КОНВЕНЦІЮ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

Ню Йорк, 3 травня. — Ню Йорк Таймс надрукував сьогодні вістку про конвенцію Українських Американських Ветеранів, яка відбудеться тут в найближчу суботу і неділю в готелі Ню Йоркер, та на якій виступлять з промовами колишній американський командант Берліна, ген. Френк Говлі, та директор Третьої Округи Іміґраційної і Натуралізаційної Служби, Едвард Шоґнесі. У. А. Ветерани, як відомо, роблять тепер всі можливі заходи для здобуття конґресового визнання їхньої організації.

ГОФМАН ПЕРЕДБАЧУЄ РОЗПАД БОЛЬШЕВИЦЬКОГО БЛОКУ

Вашингтон. — Зростаюче напруження між поневоленим населенням у країнах сателітів призведе ці країни до вимовлення послуху Росії і до розпаду цілої території, яка опинилася поза Залізною Заслоною. Таке заповів Пол Дж. Гофман, директор Адміністрації Економічної Кооперації у промові на річнім зібранні Торговельної Палати Злучених Держав. Він сказав, що це станеться у передбаченім часі, одначе не може знати, коли. Перед 11 роками ми мали трьох диктаторів, а тепер остався один. Журналіст Волтер Ліпман заявив, що вже показалися признаки розпаду, а саме через відступлення Тіта від Сталіна. Цю подію назвав він найважливішою від покінчення війни.

ВІДБУВСЯ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В НІМЕЧЧИНІ

Новий Ульм, Німеччина. — В днях 18. і 19. березня тут відбувся четвертий з'їзд Об'єднання Українських Жінок на еміґрації (ОУЖ), що його вважається важливим етапом в дальшому організаційному розвитку українського життя. На з'їзді було заступлених 19 делеґатур ОУЖ, а в характері гостей були приявні: голова УНРади проф. Б. Іваницький та письменниця Галина Журба. — Обрано нову управу організації, з Іриною Павликовською на чолі.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПРОТИ АТОМОВОЇ БОМБИ

Женева, 3 травня. — Міжнародний Комітет Червоного Хреста звернувся до всіх урядів, що підписали Женевську Конвенцію щодо законів війни, щоб вони „поробили всі заходи для досягнення порозуміння в справі заборони атомової зброї та в загальному забороні всіх некерованих стрілон". В листі до урядів Червоний Хрест підкреслює свій не-політичний і не-військовий характер та заявляє, що „основи, на яких він базує свою місію, зникнуть", якщоб війна мала прибрати форми тотального знищення. Женевська Конвенція, яку після провірки підписали в 1949 році уряди 62 країн, включно зі Совєтським Союзом і Злученими Державами Америки, робить Червоний Хрест ґльобальним протектором цивільного населення, ранених та полонених під час війни.

ГЕН. МЕКАРТУР РЕКОМЕНДУЄ ЯПОНЦЯМ ЗАБОРОНУ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Токіо, 3. травня. — Американський головнокомандуючий на Далекому Сході, ген. Доглес МекАртур, в третю річницю проголошення японської демократичної конституції звернувся з окремим посланням до японців, рекомендуючи їм поставити поза законом комуністичну партію в їх країні. Свою рекомендацію ген. МекАртур базує на твердженнях, що комуністи в тій країні, не потрапивши здобути піддержки широких народних мас, „перебрали ролю сателіта закордонної потуги" та ведуть підривну акцію з метою насиллям повалити існуючий уряд і встановити тоталітарно - імперіялістичний режим. Ці факти — твердить генерал Мек Артур — ставлять під знак запиту право комуністів на дальше користування добродійствами охорони з боку країни та її законів, які вони намагаються повалити, та видвигає сумнів, чи їх дальше можна вважати конституційно признаним політичним рухом". Він твердить, що заборона комуністичної партії в нічому не заперечувала б „признаного всім вільним народам привілею змагати і проповідувати еволюційні зміни". На закінчення свого послання ген. Мек Артур висловив свою віру і переконання, що „на випадок необхідности дефінітивної акції для збереження публичного добра проти деструктивного потенціялу такої форми зрадницького нападу, японський нарід поступить мудро, щиро і справедливо, не порушуючи інтеґральности своєї конституції." Рекомендація ген. МекАртура на унезаконнення комуністичної партії в Японії викликала велике заінтересування та увагу в міжнародних політичних колах.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ТРИБУНАЛ ЗАСУДИВ МАРШАЛА ҐРАЦІЯНІ

Рим, 3 травня. — Італійський військовий трибунал признав вчора винним в зраді колишнього маршала Рудольфа Ґраціяні, відомого фашистського „африканського льва". Його засуджено на 19 років ув'язнення, але проголошені досі амнестії т: відбутий вже час в тюрмі редукують йому цю кару ще тільки до 14 місяців.

КАНАДСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РАДИТЬ НАД ЗДАВЛЕННЯМ КОМУНІЗМУ

Оттава. — Палата громад канадського парляменту присвятила багато часу для підшукання способів проти поширення комуністичних організацій і їхніх засад у Канаді. Промовці з усіх партій погодилися в погляді, що робітничі юнії й загал населення виявили дух спротиву і що комуністів є мало, зате їхні організації є добре контрольовані. Консервативний провідник Джордж Дру домагався, щоб Канада пішла за прикладом Австралії, Південної Африки, Малаї й інших країн Британської Спілки Народів і поставила комуністів поза законом. Дру висловив закид на адресу уряду, що замало поборює комуністів після того, як совєтський урядовець Ігор Гузенко виявив затії Совєтів у Канаді. На це відповів премієр Луї Сан Лоран, що робітничі юнії краще можуть упоратися з комуністами ніж уряд і тому доражджував бути терпеливим.

СОВЄТИ ПОШИРЮЮТЬ СВІЙ БОЙКОТ О. Н.

Лейк Соксес, 3. травня. — Совєти продовжують і поширюють свій бойкот Об'єднаних Націй та її комітетів, протестуючи в той спосіб проти приявности в них представника національно-китайського уряду. Вчора їх представник виступив зі статистичного, вже 19 з черги комітету ОН.

КОМУНІСТИ ЗАКІНЧИЛИ ОКУПАЦІЮ ОСТРОВА ХАЙНАНЬ

Таїпеї, Формоза, 3. травня. — Національно-китайський уряд повідомив про завершення комуністичної окупації острова Хайнань, одної з двох останніх націоналістичних баз. В повідомленні стверджується, що націоналістичну евакуацію острова переведено з надсподіваним успіхом.

СОВЄТИ НЕСПОДІВАНО ПРОПОНУЮТЬ НОВІ РОЗМОВИ В СПРАВІ АВСТРІЇ

Лондон, 3 травня. — Совєтський амбасадор Ґ. Н. Зарубін вчора несподівано запропонував, щоби заступники міністрів закордонних справ чотирьох великодержав почали знову наради в справі мирового договору з Австрією, які вони безуспішно вели вже від кількох років. Совєтська пропозиція, видвигнена під час приготувань до недалекої вже зустрічі міністрів закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції та міністрів закордонних справ країн Атлантійського Пакту, була несподіванкою та викликала всілякі здогади. Проте, західні представники прийняли цю пропозицію та погодилися почати свою вже 253-тю з черги конференцію в цій справі зі Совєтами в найближчий четвер. Зарубін не подав жадної конкретної причини цеї зміни совєтського відношення, якщо взагалі будьяка зміна наступила. Дотеперішні наради в цій справі постійно розбивалися на щораз нових совєтських домаганнях і на совєтській неуступчивості в засадничих проблемах. В останньому австрійський уряд повідомив, що як Совєти дальше саботуватимуть договір з Австрією, він звернеться до Об'єднаних Націй та до Міжнародного Трибуналу Справедливости з обвинуваченням, що цим вони загрожують міжнародному мирові.

ГАРИМАН ЗАПОВІДАЄ ПОВНУ АМЕРИКАНСЬКУ ДОПОМОГУ БЕРЛІНОВІ.

Берлін, 3 травня. — Амбасадор Пляну Маршала, В. Аверел Гарриман, пообіцяв вчора Берлінові „повну американську допомогу" аж до часу, доки населення цього міста не здобуде „вільне життя", злучившись „як об'єднане місто з об'єднаною Німеччиною". Заява Гарримана, зложена на пресовій конференції, була черговим потвердженням рішучости західних аліянтів залишитись в Берліні та дати йому всю потрібну політичну, господарську і військову допомогу проти нескриваних совєтських змагань захопити його в свої руки. Західні аліянти зокрема приготовляються на „всякий випадок" під час від давна вже заповідженого на 28-го травня з'їзду комуністичної „молоді", що його тут розцінюється як „інвазію". Крім того, Совєти проголосили 8-го травня „днем визволення Берліна" та роблять підготовку до його „відсвяткування".

АЛІЯНТИ ПОГОДИЛИСЯ ПРИПИНИТИ РОЗБІРКУ ЗАВОДІВ ҐЕРІНҐА.

Франкфурт, 3 травня. — Західні аліянти, йдучи далеко назустріч відбудові німецького господарства, прийняли німецький плян переміни великих сталевих воєнних заводів Ґермана Ґерінґа на мирну продукцію та рішили припинити їх дальшу розбірку. Рішення аліянтів виявлено в листі британського високого комісаря, ген. Робертсона, до канцлера д-ра Аденауера. На запропонованих німцями 18 заводів, що мали б залишитися для покриття стального запотребування німецького господарства, західні аліянти прийняли 15 та дали безпосереднє доручення припинити їх дальшу розбірку.

КОМУНІСТИЧНІ ДОСТОЙНИКИ НА ПАРАДІ В МОСКВІ.

Москва, 3 травня. — Місцева преса помістила вчора фотографічні знимки кремлівських достойників, що на Червоній Площі відбирали перво-травневу параду. В совєтській диктатурі публікація таких фотографій має окреме значення, бо порядок уставки приявних праворуч і ліворуч Сталіна говорить про важливість поодиноких осіб в совєтській ґієрархії, а приявність на фотографії є важливим доказом, що один чи другий достойник ще живе. На цьогорічній параді стояли від ліва на право: маршал Павло Жіґарєв, ґен. Олександер Хрулєв, міністер флоти, адмірал Іван Юмашев, маршал Леонід Ґоворов, маршал Семен Будєнний, маршал Василь Соколовський, маршал А. М. Васілєвський, маршал К. Е. Ворошилов, шеф штабу ген. С. М. Штеменко, маршал М. А. Булґанін, Сталін, Маленков, Берія, Мікоян, Молотов, Каґанович, Андреєв, Хрущов, Шверник і Косиґін. В другому ряді видно секратарів компартії: Суслов, Пономаренко і Шкірятов та заступники премієра: Тевосіян, Єфремов, Малишев, Первухін. Фотографія потверджує, що Маленьков ще дальше залишається „правою рукою" Сталіна.

СААРЩИНА ПРИЙНЯЛА ЗАПРОШЕННЯ ДО ЕВРОПЕЙСЬКОЇ РАДИ.

Франкфурт, 3 травня. — Законодатна Асамблея Саарщини прийняла вчора скероване до неї запрошення до участи в Европейській Раді, як „помічний член". Тільки одинокий комуністичний депутат голусував проти. Рівночасно з Бонн повідомлено, що парлямент західно-німецької республіки не прийме запрошення до участи в Раді, якщо Німеччині не буде признана в ній повна рівноправність.

БУДУЮТЬ ХМАРОДЕРИ В МОСКВІ.

Лондон, 3 травня.— Московська радіостанція передає повідомлення агенства ТАСС про будову в Москві 8 нових „хмародерів", між ними один на 26 поверхів, в якому матиме приміщення 2,000 урядів. При цій нагоді Москва хвалиться, що ці хмародери відрізняються від американських „справжньою величністю" та що вони будуть „світлим свідоцтвом сталінської епохи").

ІТАЛІЙСЬКИЙ СЕНАТОР ДОКОРЯЄ ЗАХОДОВІ ЗА ТРІЄСТ.

Рим, 3 травня. — Вчора, під час дебат над справою Трієсту, в італійському сенаті впали деякі гіркі слова докору західним демократіям за їх становище та відношення до Італії. Сенатор Орляндо, колишній премієр, твердив, що „Італію залишили її союзники, якщо не відносяться до неї як до ворога".

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$8.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МОСІНІ ПІД КОМУНІСТИЧНОЮ ВЛАДОЮ

Свято першого травня не є сьогодні в демократіях тим, чим було давніми часами. Мабуть чи не найкраще пізнати це по Америці, бо тут воно не є робітничою маніфестацією за краще й вільніше життя, а тільки протестаційним походом таких елементів, що бажали б перемінити Америку в комуністично-тоталітарну державу. Просто кажучи, це збіговище зрадників країни, які хотіли б підпорядкувати Злучені Держави, а то й цілий світ московській диктатурі. Хто приглядався теж і цього року тому міжнародному збіговищі в Ню Йорку, той мусить признати, що воно виглядало тим разом так нужденно, що прямо вірити не хочеться, щоб у тій большевицькій твердині так усе перемінилось і то в так короткому часі. Та ж не так ще давно ці комуністичні походи виглядали наче паради переможців! Тепер навіть публика на вулицях, звичайно толерантна у таких випадках, відверталась і — включно з полисменами — не здоровила навіть національних прапорів, що їх несли комуністи поруч з червоними. А це вже небувале явище, яке вказує наглядно, як зненавидженими стали комуністи та їх червоний прапор, якому вони вірні.

Та було цього року в Америці в дні першого травня щось таке, що було запереченням комуністичних неправд, поширюваних у дні першого травня в Америці й в часі першо-травневого циркового видовища, яке відбулось у самій Москві й в присутності самого Нерона-Сталіна.

Мале місточко Мосіні, в стейті Висконсин, впало на добру думку, як треба б в Америці відсвяткувати цього року день першого травня. Отже так, щоб люди добре пізнали, якою є тоталітарна, совєтська влада, що означає комуністичний режим і як виглядає життя у совєтському „раю". Щоб це показати, переведено в Мосіні „державний переворот" і вся влада перейшла „в руки народу", себто комуністів. Річ ясна, що ні того перевороту, ні тої влади, включно з комісарем та енкаведистами, не можна рівняти до картин, що відбуваються у справжніх випадках, які бувають там, де діють справжні комуністи. Але не можна теж твердити, щоб ті, що впали на цей помисл та його здійсняли, не знали совєтської дійсности. Між організаторами були такі відомі бувші комуністи, як Венямин Ґітлов, основник Комуністичної партії в Америці, та И. З. Корнфеддер, теж відомий комуніст. Вони то, перебравши в Мосіні владу, переводили націоналізацію, чистки, конфіскати, арешти, а навіть ущасливили громаду ще й концентраційним табором. Дали теж показ, як весело живеться робітникові під комуністичним режимом, як виглядає його юнія та що він може дістати за свій заробіток. Показали, як є зо свободою релігії, церквами і духовенством. Навіть перевели бльокаду і відтяли громаду від світу.

Думаємо, що за той один день, у якому правила в Мосіні комуністична влада, мешканці міста дістали образ того великого нещастя, яким є тоталітаризм, як і цеї великої загрози для цілої цивілізації й всього людства, якою є московсько-комуністична агресивність. Не один подумав собі: А що то було б, якби ще мучили, катували, вбивали? Ми переконані, що коли б такі „перевороти" перевести в багатьох інших громадах по цілій Америці, тоді американський нарід набрав би іншого переконання щодо справи, чи є можливе якесь порозуміння між свободолюбними країнами з християнською цивілізацією і тоталітарною та безбожницькою Москвою. Тоді краще розумів би теж і боротьбу українського народу до визволення.

Оборона в повітряній війні

Американська армія перевела маневри в стейті Савт Каролайна для готовости прогнати ворога, який ніби напав на країну. Це значить, що американська армія рахується з можливістю дійсного нападу. Одначе такі вправи можна легко перемінити і на вправи у зачіпно-відпорній війні і тому до них привязують велике значення не тільки фахові критики военного діла, але й знавці геополітичних відносин.

З огляду на напруження між Заходом і Сходом дехто вважає напад Совєтів на американський літак на Балтику як зачіпку для спровокування війни. Кажуть, що Росія тепер так озброєна, що може рахувати на вигру. Противники такого погляду видвигають аргументи для виказання, що Совєти й у цій справі — може й несвідомо — ошукують світ. Джіл Роб Вилсон в Ню Йорк Гералд Трибюн, покликуючися на особисту зустріч з одним німцем, який працював у німецькій фабриці т а й н о ї зброї, виявив, що управа фабрики складала Гітлерові неправдиві додатні звіти з успіхів своєї праці, хоч на ділі в ній не вироблено ні одного винаходу, на який Гітлер рахував як на найдоцільнішу зброю. З цього приходить до заключення, що диктатори не завжди мають вірні інформації про те, що їм треба знати, а часто знають те, що вони хотіли б вважати за дійсність.

У такім положенні може бути теж і совєтський диктатор Сталін. Його прибічники можуть боятися його гніву й тому сповіщають його про те, що йому приємне. З такого м о ж л и в о г о відокремлення кремлівського диктатора від правдивого стану не меншає небезпека війни, одначе меншають вигляди на її вигру Совєтами. Крім того негодування населення Совєтів проти диктатури може бути таке загальне, що диктатор вважає війну за єдиний спосіб для втримання вкупі ворожо настрожених околиць і людей. Вилсон покликується на свої інформації підчас недавнього перебування в Середнім Сході, де йому сказали, що Сталін приневолений втихомирювати обурення населення поправою життєвих відносин.

Коли ж ідеться про справжню военну готовість Совєтів, Вилсон думає, що Росія не може мати всього, що потрібне для своєї оборони. Теперішній характер оборони майже цілковито інший від часу винаходу атомової бомби, яку можна перевезти у ворожу країну літаками. Проти наїзду літаків оборона дуже обмежена. Це показалося підчас нападів німецьких літаків на Лондон, коли сотні бомб падали на це місто, хоч довкола нього були навіть оборонні сітки.

Хто мав нагоду прослідити кордони Росії, міг завважати, що її оборона перед атакою дуже складна, зате напад на неї розмірно легкий. Стратегічна повітряна сила, все одно, чи випущена з суші чи з кораблів, може зменшити боєву здатність совєтських армій, а деякі з них не матимуть навіть нагоди вжити зброї. Незважаючи на свої велетенські простори, Росія є виставлена на небезпеку нападу з повітря з різних боків. Оборона Злучених Держав є діточою забавкою в порівнянні з обороною Росії на випадок нападу з повітря. Якщо Совєти не мають необхідної причини починати війну, то нема підстави побоювання війни в найближчій майбутності.

Готовість Америки й західних аліянтів до війни є тільки забезпекою перед започаткуванням війни Росією, каже Вилсон. Якщо Росія її не почне, Західні держави надіються, що з часом можна буде с т р и м а т и комунізм перед дальшим походом, а це теж стримає й Росію перед походом на завоювання світу.

М. Приходько, Торонто.

Голос здорового розуму

(До виступу українського посла Івана Дікура в канадійському домініяльному парляменті).

Демократичний світ всіма способами н а м а г а є ться зберегти мир, більше того, він жагуче прагне миру. Він має органічну відразу до потрясаючих катаклізмів війни, до трагічної загибелі сотень тисяч невинних людей, що неминуче згорають на жертвеннику потворного молоха війни.

З того гарячого бажання, деякі політики і журналісти західнього світу намагаються шукати безконечні і навіть часом нічим невиправдані компроміси. Вони не хотять зрозуміти того, що мають до діла з ворогом, який ніколи не піде на поступки в ім'я будьяких благородних ідей; з ворогом фальшивим і підступним, — з таким, що поступається лише тоді, коли його схопити міцною рукою за горло.

І під тим оглядом, насамперед, треба вважати слушною і своєчасною заяву п. І. Дікура, українського посла в канадійському домініяльному парляменті, що уряд, нав'язуючи добрі взаємини з СССР, повинен знати з ким він має справу.

Переговорюючи з Москвою, а часом навіть ніби аж принижено запобігаючи якоїсь умови з нею, Західний Світ забуває в таких випадках про те, що Москва споконвіку й дотепер додержує умов лише доти, доки настане відповідний момент безкарно поламати в будьякій мірі невигідну умову. Адже недавно сам президент Труман заявив, що Москва лише за кілька останніх років зламала 40 умов з ЗДА!

Сьогодні вона не обмежується цим. Москва уперто й послідовно, не перебираючи засобами, прагне до панування над світом шляхом насильства, а її пропаганда про оборону інтересів працюючих, як слушно зауважив посол Дікур — є лише зручною машкарою, яка приховує не що інше, як московський імперіялізм. То ж ніякого комунізму, ні соціялізму, чи просто демократії „батьківщина трудящих усього світу" не має. Вона є лише брутальним спадкоємцем білої московської імперії — „собрательници землі рускої".

Коли царська Москва готувала війну за панування на Чорному морі і за турецькі протоки, вона одягала на себе тогу захисника християнського світу перед мусулманами і пропагувала, що єдиним її бажанням є встановлення православного хреста на катедрі св. Софії в Царгороді.

Коли Москва готувала війни за ринки на Близькому Сході, вона проголошувала себе оборонцем мусулманської віри і мусулманського народу перед „імперіялістичними намірами" Англії.

Коли Москва готувала війну проти австро-угорської імперії, вона прикривалася благородним наміром з а х и с т у „братніх слов'янських народів" перед їх „найлютішим ворогом". Чи не те саме називається тепер „в и з в о л е н н я м братів"?!

Сьогодні такі гасла є недостатніми, вони можуть мати тільки льокальний вплив і тому Москва послуговується тільки універсальним гаслом „визволення трудящих з капіталістичної неволі". З таким провокативним гаслом можна розбудувати п'яту колону не тільки в Европі, а й за океаном і тим одночасно виправдати перед довірливими людьми свою агресію в світі.

І біла і червона Москва додержуються на загарбаних територіях однакової тактики — безоглядного винищування всіх непокірних елементів, що переходить часто в розміри народовбивства. Це можна підтвердити десятками фактів з практики білої й червоної московської імперії. Тому справді, як сміливо заявив наш посол Дікур, Нюренберзький процес був іронією над демократичними принципами західного світу. Там виступали в ролі суддів сталінські вбивники, що перевершили своїми злочинами всіх своїх попередників.

Такою ж іронією, — треба додати, — є і те, що в ОН,де засуджують невільництво, поневолення народів і агресію, засідають (та не тільки засідають, а навіть б'ють кулаком по столу і накладають вето!) ті ж представники злочинного московського імперіялізму. Бо хіба ж не вони мають (за твердженням президента Трумана) 16 мільйонів (насправді більше) білих невільників в концентраційних таборах; хіба ж не вони вогнем і мечем приборкали у московській в'язниці 16 великих народів ще й заставляють їх співати осанну своєму катові; а хіба ж не вони, використовуючи трибуну ОН для фальшивої пропаган-

(Докінчення на стор. 3-тій)

Микола Очерет

ТЕЛЕГРАМА

„Гонконг. (ДПА). — Китай перебуває в найтяжчій голодовій ситуації в усій його модерній історії. Тисячі вже загинули, мільйонам загрожує смерть до наступного врожаю. Мільйони китайців у центральному та північно-східньому Китаю вже харчуються листками, корінцями та травою. Повідомлення про це походять з комуністичних кол та крім того це ж саме підтверджують також „офіційні кола".

Цю телеграму ми могли б і пропустити, коли б не початкове речення; саме це речення затримало нашу увагу, бо ми знаємо, що за всю свою історію тільки тепер Китай попав під владу комуністів. Тому ми почали шукати більш детальних відомостей про ситуацію в Китаю, щоб мати можливість заперечувати зв'язок між голодом і опануванням Китаю комуністами. Але як прочитали, що сам комуністичний віцепреміер Китаю оголосив, що в Китаю голодує 7 мільйонів людей, то почали вже хвилюватися, бо: 1. як це оголосив комуністичний віцепреміер, то сміло можна твердити, що голодує не 7, а п'ять разів по сім мільйонів люду. Сім мільйонів певно вже померло або швидко помруть.

2. Раз комуністичний віцепреміер про це оголосив, то на це дало йому згоду ВКП(б), бо без такої згоди жадний преміер-комуніст не зробив би такого оголошення.

3. Раз Політбюро ВКП(б) дало свою згоду, то це означає, що воно думає всю вину за голод перекласти певно на Америку, бо на сьогодні вона є єдиний серіозний противник комунізму. Англію слід з рахунку скинути, бо ж вона перша визнала комуністичну владу в Китаю чи за словами мадам Чан-Кай-Ші „продала душу одного народу за кусник срібла". Інше діло Америка! До приходу комуністів . Америка постачала Китаєві харчі і там голоду не було. Прийшли до влади комуністи, — Америка перестала постачати харч. Хто ж виновник голоду? Ясно Америка, бо коли б і далі вона постачала харчі Китаєві — голоду не було б.

Нарешті нам стало жаль самого віце-преміера, бо ясно, що він є молодий комуніст і саме тому зробив таку заяву. „Наймудріший, найгеніяльніший комуніст, вождь пролетаріяту" в тисяча дев'ятьсот проклятому році, коли на Україні з голоду попухло 8 мільйонів люду, на весь світ оголосив, що в Совєтському Союзі „жіть стало лучше, жіть стало веселей"! А тому за його розпорядженням всі харчові пакунки з-за кордону повертались назад, бо Совєтський Союз „в помощі не нуждается". То ж саме тоді відкриті були магазини „Торгзіну" аби вирвати з рук голодних останній золотий хрестик чи з рота золоту коронку на зубові за шматок хліба, а на вирване в той спосіб золото проводити за кордоном пропаганду про „щасливе життя" в країні Совєтів. Ось як діяв „мудрий отец народа", а тут таке ось повідомлення віцепреміера. Прийдеться йому їхати лікуватись до Москви...

Всі ці міркування заставили нас хвилюватись, тому ми зараз же кинулись до радіо і включили „Голос Америки". — „За відомостями телеграфного агентства Ройтер населення провінції Шандунь втікає від голоду, що охопив цю провінцію". Ми виключили радіо, бо нам і без цього було ясно, що Китай голодує, але де причина цього? І раптом нам кинулось у вічі таке повідомлення „Української Думки" з 19. березня: „У Відні проїздом зупинилась група італійських військово-полонених, яких останнім часом відпущено з СССР. Вони заявляли, що поміж цивільне совєтське населення тепер розпродують великі кількості рижу. На ринках Росії відчувається пересичення цього продукту. Населення вітає поліпшення своїх харчових пайків і записує це на конто перемоги китайських комуністів та співпраці між Китаєм та СССР." І

(Докінчення на стор. 3-тій)

Лев Ясінчук

ВИЗВОЛЬНИКИ

(Уривок з повісти: „Данина Молохові")

9)

Поетам теж припала роля. Треба словом величати велику подію й тих, що її створили, — партію й уряд, а особливо великого друга, провідника й учителя народів — товариша Сталіна. Й ліпили поети вірші. Коротші й довгі, немов великодні ковбаси, трафаретні й зо штучним патосом. Неодин ще писав недавно оди до Богородиці, — тепер викинув те перо й пише до „ясного сонічка", батька Сталіна. Друкують по часописах, видають книжечками; деякі зголошуються читати їх у часі виборів. Навіть „толокою" пишуть „поезії". — Так, як колись на селі виконували дружньо збірну роботу, от хоч би садити кукурудзу. — „Прийдіть сусідо". І сусід приходив; один, другий, десятий, залежно від того, якого „трактаменту" сподівався від господаря. Тепер так пишуть поезію — ти трохи, він дещо — і цей — і той. І поезія готова: збірна. На Україні й у цілому Союзі велика радість з того приводу. Навіть не знати, з чого більша радість: з такої поезії, чи сьогоднішніх виборів. Ні, радість з поезії нещира, а тепер дійсно щира.

По наказу агітаторів уже досвіта, ще в сумерку сходилися виборці під виборчий льокаль, щоб першим віддати голос. — Ішло „соцзмагання" (соціялістичне змагання) за те, хто перший вкине картку. Його малювали по газетах, славословили, немов героя. Здавалося — от-от і на ньому заблестить орден. Кінець виборів назначений вправді до вечора, але майже в кожній комісії голоси віддані повністю до полудня. Хто ладився на післяобідній спочинок, мусів його перервати, бо прийшов боєць: просить, щоб уже йти голосувати і не вступається з хати.

В льокалі комісії позастелювані столи, що вгинаються; тут їстивне й випити. Всякі робо, м'ясива, солодощі, горілка, пиво, вино, „шоколад", а цигареток — купуй, скільки заводно, ще й дорогий новий сорт, вироблений окремо на вибори. Треба за це заплатити, навіть дуже дешево. Але майже кожний радо платить, бо дома голод, а завтра вже не буде. Тому й не жаль вкинути коверту у виборчу урну, все одно з друкованою карточкою імен делегатів, чисту, чи як дехто — з усякими нечемними дописками. Однаково завтра проголосять дев'ятьдесятьдев'ять процент голосів за ставлеником усмотреним — народом. — Так, народом: і та Настя з Бойківщини й та молода вчителька зо Станиславівщини, що сподобалася голові райпарткому (районового партійного комітету) і той громадський секретар, що обкрадав громаду, всі вони любимці своєї околиці, дарма, що на другому селі їх ніхто не знає, бо нема про що знати. Адвокати, що займалися політикою, пішли в кут. Тепер будуть про політичні справи рішати робітники й селяни під проводом передових інтелігентів, — лікаря д-ра Панчишина, професора університету д-ра Кирила Студинського й українського музики — Василя Барвінського.

Заки зійшлися установчі збори у Львові, вже всі делегати знали, як треба промовляти. — Навчилися цього на численних мітінгах. Від похвал за щасливе життя, що настало тепер й за помічну руку старшого великого брата — російського народу, від ганьби на панську Польщу, а в декого й на буржуазних українських націоналістів — робиться млісно. Рішення про злуку пройшло маніфестаційно — одноголосно. Вибрана делегація виїхала в Москву, до „ясного сонця", — прохати, щоб приняли Західню посестру в „сім'ю народів" Радянського Союзу. Ще одне маніфестаційне рішення в Києві й Москві; але це вже тільки форма. Від тепер зникла давня Галичина, залишилися області — львівська, станиславівська, дрогобицька й тернопільська — всі разом залежні від Києва. Всі вибори проходили в такій самій обстановці; хіба, що перед наступними виборами роз'яснювали конституцію вже не бійці, але громадяни, самі давні галичани.

В місті живеться спокійно, хоч поліції нема, це буржуазна установа. Є тільки міліція, в таких самих уніформах і з такими самими управненнями. Поліційну службу повнять теж каменичні сторожі, що були обов'язані цілий день сидіти в білих фартухах біля входових дверей дому. До них заходять ніччю по відомості. Й вони звідомляють, що знають, за виїмком того, що в їх камениці скривається стільки-то бувших старшин польської армії, що тільки темним вечором виходять з дому й ніччю вертають.

Надходила вчасна зима; земля замерзла, політав сніг, що під кінець листопада таки добре розпадався. По бюрах наставав холод, а топлива не було. Але й на це найшлася рада. В суботу після полудня нема праці. Нехай урядовці виходять у ліс рубати дерево. — Завтра неділя, за півтори дня можна багато зробити. Автім — від чого ж були роз'яснення про стаханову систему, про соцзмагання. Вправді тепер уже неділя днем відпочинку, хоч не святом. Зразу був шостий день — днем „оддиху", та це швидко скасували, краще вже залишити сьомий. Для доброї справи можна пожертвувати й відпочинок; і треба.

Валки молодших чоловіків і жінок ішли з пилами, сокирами й голіруч, з піснею в ліс, до неділі вечора. Це „суботники". Чорна робота теж не ганьбить людини. Тому, коли сніг засипав міські вулиці, всі мешканці виходили забирати його зо своєї половини дороги, що перед їх каменицею. Кошами, скринками, ведрами, чим хто мав і міг зносили на своє подвіря, аж виросла висока кучугура до весни. Вулиця була чиста і гладка для авт усяких командирів, що возилися з жінками.

Проминув день жовтневої революції, коли то святочний совєтський народ виходить на вулиці зо своєю процесією, з образами й прапорами на дефіляду перед представниками партії і уряду. То не буржуазна маніфестація, де частина бере чинну участь, а решта народу стоїть гуртами по обох боках дороги й приглядається. Тут нема кому стояти по боках: усі в поході, що хоч складений вісімками, то все таки триває у Львові зо три години. Такий день для декого корисний і тим, що в кійосках, побудованих для цього випадку по місті, можна покріпитися.

(Дальше буде).

„НАРОДНИЙ БИЗНЕС"

Америка, ця гарна й велика та незвичайно багата країна, є для всіх новоприбулих новим світом. Новим як під оглядом побуту, способу життя та праці так і під оглядом правних відносин та різновидних організаційних життєвих форм. Цей новий світ треба спершу добре пізнати, зрозуміти і щойно потім старатись вжитись у нього. Не кожному це вдається скоро і легко.

Новими для новоприбулих є й українські організаційні форми життя в Америці. Коли ж приглянутися американсько-українському товариському життю, то воно теж відмінне від того, до якого вони привикли на рідних землях за більше-менше нормальних часів. На західно-українських землях товариське життя плекалось по Українських Бесідах у містах, а по „Просвітах" у селах. Кожна „Українська Бесіда" мала передовсім багато різнородної не тільки краєвої, але й закордонної преси. Вечорами там цю пресу читали, дискутували. При Бесідах, як при філіях „Просвіти", були поважні бібліотеки й випозичальні книжок, з яких користала багато в першій мірі українська молодь. Як Бесіди так і філії „Просвіти" містились в українських народних домах.

В Америці українське товариське життя плекається трошка інакше. Мені доводилось бути в кількох більших і менших містах, де є поважне число українців. Вони мають осередки товариського життя переважно в Українських Народних Домах. Ці доми і великі і гарні. Мають великі салі із сценами, мають багато інших кімнат, деякі мають і невеличкі бібліотечки. Кожний Український Народний Дім в Америці, який я мав нагоду оглядати, має і т. зв. Клюб. Цей Клюб — це звичайно, як тут кажуть, — бара з алькогольними напитками. Не всі ті „клюби" однакові щодо величини, але всі однакові щодо „змісту". У деяких є ще й кухні, якими деколи користуться при влаштовуванні різних підприємств, але це буває рідко. Більшість тих „клюбів" — це тільки місце, в якому можна дістати всякі напитки. Вечорами в цих барах доволі багато гостей. В суботи та неділі гості засідають там і пополудні і вечером. У великій салі Народного Дому відбувається нераз святочний концерт, але й тоді бара отворена.

На мої запити, чому в такому чи іншому Народному Домі є такі бари, я все діставав відповідь: бара утримує своїм прибутком цілий Народний Дім, бара дає гроші на сплату довгів, бара дає засоби на поправу, поширення, чи перебудову Народних Домів. Бара стала осередком для товариських стріч, для ділових зустріч чей між українцями, бара стала й осередком інформації про те, що діється в українській місцевій громаді. Коли хто з українців приїде з чужого міста, то всі інформації про українське життя дістане в барі, яка є в будинку Народного Дому. Отже клюб чи точніше бара по Українських Народних Домах стали в Америці типовим українським „народним бизнесом". Це ввійшло в звичай і традицію американських українців. Чи це зле чи добре? Мене переконали, що добре. Бо якщо українець бажає випити, то чому має йти кудись до якогось придорожного бару, а не до свого українського клюбу, між своїх людей і ще й до того причинятись посередньо до піддержки свого Народного Дому під матеріяльним оглядом.

Не легко дістати, наприклад, салю котрогонебудь Народного Дому в Америці під якесь українське підприємство в кожному часі і на кожний десь. А це тому, що саля винайнята наперед різним організаціям чи групам людей для їхніх потреб, переважно на т. зв. балі, весілля чи інші і подібні влаштування. За салю добре платять. Винаймають її не тільки українці, але й неукраїнці. Прибуток із цього йде знов до каси Народного Дому. Отже ще один „народний бизнес".

Нема сумніву, що в барах є поважні грошові обороти. Ті, що там часто гостюють, лишають бодай невеличкий відсоток свого грома. Чи не варто б місцевим українським діячам і патріотам при збірках датків до Українського Народного Фонду звернути увагу і на українські бари в Народних Домах? Можна б розповсюднити між відвідувачами клюбів гасло: зменшити на кілька чарок консумцію алькоголів з тим, щоби таким чином збережений гріш жертвувати на Народний Фонд. Конгресовий Комітет Америки міг би звернутись із закликом до всіх Українських Народних Домів в Америці жертвувати два відсотки (2%) із чистого прибутку від барів на Український Народний Фонд. Це була б поважна сума грошей. Чому ж із таких „народних бизнесів" не мав би користати Український Фонд, що має такі великі завдання, як фінансування політично - визвольних, культурно - наукових і переселенчо-допомоготих акцій!!

Треба сягнути і до таких джерел впливів, надіючись при тому на зрозуміння справи, національне вироблення та на традиції американсько-української жертвенности всіх тих українських громадських діячів, що очолюють Народні Доми в Америці. Хочеться вірити, що ця думка є не тільки реальна, але й уповні здійснима в нашому американсько-українському житті.

В. М.

Телеграма

(Докінчення зі стор. 2-гої).

зараз же в нашій уяві з'явилися сотні великих европейських кораблів, що відпливали з Одеси загружені золотою українською пшеницею саме тоді, коли продуценти цієї пшениці — українці — пухли з голоду. Ми на власні очі бачили тисячі потягів, що везли з України до „столиці пролетаріяту — Москви" вирвану у знищених „куркулів" пшеницю, а самих тих „куркулів", що з діда прадіда робили на землі й вирощували оту пшеницю, — загнали з сем'ями на Сибір, заморили голодом або прямо — розстріляли. Тоді теж „на ринках Росії відчувалась пересиченість цього продукту" і російський нарід не голодував. То ж не диво, що російський нарід за минулі 53 роки (від перепису населення в Росії в р. 1897 році — майже подвоїв своє число, тоді як інші народи СССР або стоять на місці або виявляють зменшення своєї кількости. Бо ж саме як раз там — „жіть стало лучше, жіть стало веселей"!

Навіть за останніх 10 років, населення РСФСР збільшилося аж на 16 мільйонів, не дивлячись на війну. Натомість населення України дорівнює сьогодні лише 40 мільйонам, себто стільки як і 10 років тому, не дивлючись на приєднання західних українських земель. Ще гірше стоїть справа в Білорусі, бо там тепер тільки 9,3 мільйони мешканців, а 1939 р. було 10,5 мільйонів. То ж ясно, що коштом спочатку своїх — „братьев", а далі коштом „слав'янскіх ручьов слівшихся в руском море" російський нарід до цього часу жив „лучше і веселей". Але з „младших братьев" була здерта остання сорочка й вирваний з рота останній шматок хліба, „слав'янскіе ручьі" поволи „ісякають" і Росія почала співпрацю з Китаєм, — се б то: замість України й Білорусі — став Китай. На конто цеї „співпраці" слід записати і сучасний голод у Китаю. Ми, що на власній шкурі знаємо про „співпрацю", можемо ствердити: стан Китаю сьогодні це лише квіточки, а пізніше вистигнуть і ягідки тої „співпраці".

Організація Оборони Чотирьох Свобід України,

1. Відділ у Нюарку, Н. Дж.

запрошує все українське громадянство на

ВЕЛИКІ ВЕСНЯНІ ВЕЧОРНИЦІ

: які відбудуться:

В СУБОТУ, 6. ТРАВНЯ 1950 Р.

В ЗАЛІ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ

506-508, 18-та Евню, Нюарк, Н. Дж.

Буфет у заряді Вп. Пань — членок ООЧСУ! — Багато несподіванок, вибір Королевої Весни, гумор, радість, вдоволення!

ПОЧАТОК — ГОД. 8-ма ВЕЧОРОМ. — ВСТУП $1.00 (один дол.)

Киньмо лихом об землю та спішім всі на забаву ООЧСУ.

За добірну забаву ручить — Комітет.

СУЧАСНИЙ СИБІР

Лист Очевидця

Один з наших громадян передав нам до використання листа, що його він отримав від знайомого німця — недавного поворотця з советського полону. Згаданий німець, людина незвичайно культурна, був підчас війни у Львові, а після закінчення війни був вивезений советами на Сибір, де перебував донедавна. Лист, про який мова, торкається переживань на Сибірі, і він цікавий не тільки своїми інформаціями про тамошні умови, а й тією реакцією, що характеристична для людини західного світу в зустрічі із Сходом, чи, краще сказати, з Росією. Як автор листа сам заявляє, „його запотребування на большевизм покрите на ціле життя".

Ми не будемо спинятися над тими частинами листа, де його автор описує свої турботи влаштування в нинішній Німеччині, а перейдемо просто до опису його переживань. Дальші рядки належать уже йому — ми переповідаємо найцікавіші місця листа:

„Я тобі писав, що я мав „щастя" вже 25. липня 1945 р. прибути на Сибір. Тоді Сталінськ — на південь від Новосибірська — був уже великим індустріяльним містом, мав величезну гуту і багато розбудови.

Умови в таборі кпили з кожного опису. Воду тримано в дерев'яних цебрах, соломи до спання не було, ніяких санітарних уладжень. Німецькі лікарі записували на масову дезинтерію пиття теплої води, хоч і знали, що це нічого не допоможе, хіба що викличе психічну оману. Я швидко пішов до „работи" — безоглядного використовування робочої сили. Їсти давали зупу з капусти і кашу, що складалася з трьох ложок пшона. При цьому вимагано безумовно виконати „норму", що для нас була неможливо вишрубувана; ще й до того з додатками биття і проклонів.

Нас використовувано як робочу силу майже виключно на будовах, у каменоломах, копальнях, цегольнях і колхозах. Ніодин не був затруднений хоч у трохи важливій ділянці індустрії, вже хоч би з причин маскування. Восени я вже був присуджений на смерть, захворувавши на безнадійну дезинтерію і мені давали не більш 2 тижні жити. Та один з моїх товаришів порадив мені випити повну ринку води — півтора кварти, що або вмру, або виздоровію. Я так і зробив, бо й так мав ненаситну спрагу, і це мене врятувало.

В жовтні 1945. р. мене перевезено до колхозів. Щоб відразу сказати і висловити свою думку про колхози: це бездарне підприємство, якому годі знайти рівного. Росіянин особисто не знаходить ніякого зацікавлення в утриманні колхозу, йому все одно і він працює тільки стільки, скільки гонений начальниками й агрономами просто **мусить**. У грошах не виплачують майже нічого, головне, що він отримує, це приділ „картошки" і капусти. В порівнянні з нечуваним багатством землі, багато залишається неуправленої площі, не зважаючи на всі трактори і великі слова. А й з того, що виростає, далеко не все можна зібрати. Я тверджу без пересади, що яких 30% залишається незібраним.

Як мені казали, вся область сталінська має сьогодні приблизно 1 мільйон мешканців і в промірі 100 кілометрів є карною територією. Цьому й відповідає її краєвид: скрізь видно на окраїнах міста і далі за ним „вишки" (сторожеві вежі) і дроти якихось таборів.

Величезна більшість людей живе жахливо примітивно, до цього пропаганда заодно їх фальшиво орієнтує про умовини в інших частинах світу. Обожування Сталіна доводить просто до обридження, а написи в роді „Праця є честю" кричать на тебе з усіх сторін. Про свободу висловлювати свої думки не може бути й мови, ніхто нікому не довіряє і не важиться висловити хоч слова критики про обставини. До цього долучується жахлива трибога перед НКВД, що своїм шпигуванням сягає аж в родинне життя. Пригадую собі твої розповіді й описи про Львів 1939-41 рр., яким я тоді не хотів вірити і, з браку досвіду, ледви чи вірити й був здібний. Але кожне слово, що ти мені казав, було правдою.

Головну силу індустрії перенесено на Урал і Сибір, і тут лінії транспорту заодно поліпшують і поширюють. Транссибірські залізничі шляхи є в найкращому стані і по них ходять поїзди з ляклевою швидкістю. Такі міста, як Омськ, Новосибірськ, Свердловськ є в постійному розрості і багато, як Тагіль, мають до мільйона мешканців, хоч на мапі вони навіть не зазначені.

Я бачив фільм з паради в Москві 1949 р. Не багато бракує, щоб повірити назад у пруський мілітаризм. Кадети, прапороносці, все як було в нас. — Бачив я пишні нові танки, що їх фахівці, які сиділи коло мене, на перший погляд давали високу оцінку. Далі ракетні ловецькі літаки і все те, чого потрібно, щоб служити „мирові" людства.

Беручи загально, вони в техніці ще можуть бути позаду, але як довго ще? Коли порівняти відносини там і тут — коли там взяти до уваги строгу цілеспрямованість у розбудові нечуваної маси озброєння, а тут базікання над Атлантійським пактом — то цікаво, куди це заведе?

Найбільш гідна пожаління є там жінка. Вона є „урівноправнена", тоб то стратила всю належну жінці повагу і стала машиною, робочою твариною, без будьяких душевних функцій, як взагалі в тому гарному краю про „душу" взагалі й не чувати. Так трактують відповідно до цього й померлих, яких закопують у негідний спосіб і не турбуються за запущені гроби. Чому б ні? Для держави вони й так користи не принесуть, бо не можуть виконати ніякої „работи".

Я докладно простудіював справу і дійшов до висновку, що російський нарід, тоб то те населення, яке живе на північ України від Москви, — широкою смугою почерез Сибір і має коло 110 мільйонів душ, є народом хворим на постійний комплекс меншевартости і, беручи расово, нездібним до справжніх культурних досягнень. Чи Горкій із своїми описами абортів, боляків, опухів, знасилувань і обридливим зображуванням голоти може бути уважаний письменником або поетом? — Советська пропаганда заодно товче про нього, як про світового „поета". Жах бере, коли таке свинство має творити культуру!..

Ви знаєте також, що культурні народи внутрі їхньої держави можуть бути для них небезпекою. Тому зникають у Сибірі сотні тисяч українців, як я це сам ствердив, тому вони розбивають родини на Кавказі, серед Татарів, Узбеків, Киргізів і всіх інших, що своєю народностю їх культурно випередили.

Широка маса, порівнюючи з нашими умовами, живе зовсім примітивно. Зате деякі верстви, як напр., різні наставники — наче хробак у сирі. Що й казати про верхівку, як довго вона в ласці в найвищих. Провалля між тими, що нічого не мають і тими, що мають усе — слідне тут куди більше, ніж у будьякій іншій частині світу.

Я не думаю, щоб найближчі роки відразу принесли війну. Але хто може це сказати зовсім певно? Від місцевости, де я мешкаю, вони не так далеко — трохи більше як 100 миль у повітряній лінії! У випадку, коли б вони мали прийти, я маю тверду постанову: я не впаду їм живий у руки! Жити ще раз на рівні найгіршої тварини? Ні! Так думає і моя жінка". **С. Г.**

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Враження з концерту Романа Придаткевича

(Murray State College, April 19, 1950).

Хочу розповісти про один музичний вечір, який не тільки ввійшов глибоко в душі кількох сотень слухачів, але також вкрив українське ім'я славою.

Перенесімся думкою далеко на південь, до малого містечка Моррей в стейті Кентоки. Загостім до невеликого університету, що ховає свої розлогі червоні будинки в морі зелені і квітів. Наче велика червона коробка, здалека видніє будинок мистецтва. День 19 квітня 1950 р. Перед будинком багато авт. Багато людей спішить до середини. Пізнати, що приїхало багато визначних осіб з різних частин стейту, а теж і з сусідних стейтів. Видно, що має відбутися якась велика імпреза. Це дає концерт відомий український скрипак і композитор, Роман Придаткевич, при акомпаніяменті своєї дочки Гані. З газетних новинок можна довідатися, що проф. Придаткевич гратиме на старій, коштовній скрипці („Барон Кнуп") роботи славного Антонія Страдіварія з 1715 року. Її ціна фантастично висока. Скрипку ту привіз з Ню Йорку спеціяльно на цей концерт представник фірми Вурліцер, п. Ферфілд.

Заходимо в щерть виповнену салю. Не доводиться довго ждати, бо в будинку мистецтв все відбувається з незвичайною точністю. Година 8.15 і супроводжений бурею оплесків артист, появляється на сцені. На салі мертва і напружена тиша. Лунають звуки Бахової фуги. Легка техніка скрипака і трохи холоднаво античний стиль композиції роблять велике враження.

Слідує Мендельсонів Concerto E minor, op. 64. Якось так тужливо і спокійно лунає славна тема твору і наповняє слухачів аж до болю розніженою насолодою. В ній кожний може знайти і відчути відламок власних почувань чи споминів. Приходять скорі пасажі, сезвичайно легко і по мистецьки виконані. Проф. Придаткевич є справжнім майстром смичка. У нього смик є

(Продовження на стор. 4.)

Голос здорового розуму

(Докінчення зі стор. 2-гої).

ди миролюбности, готують велику, війну проти тих же ОН, в якій вони не завагаються вживати навіть бактеріологічної зброї. Вони чекають лише відповідного моменту для несподіваного нападу, який може початися також і раптовим вибухом атомових бомб привезених советськими підводними човнами і закладених на місцях московськими п'ятиколонниками.

Примара війни, як грізне марево горобиної ночі нависла на Сході Европи і в Азії. Сьогодні вже Москва, дякуючи поблажливості Заходу, диктує свою волю не на 1/6, а на 1/4 території земної кулі, де живе 1/3 населення світу. Нам невільно недоцінювати сили Советського Союзу, але так само ми не сміємо залишати поза увагою слабих сторін нашого ворога — сказав наприкінці своєї промови посол Дікур, посилаючись на внутрішні національні і соціяльні антагонізми в СССР.

Немає сумніву, що Західній Світ має на території московської імперії мільйони потенціяльних спільників, в середовищі поневолених народів і насамперед в середовищі народу українського. Ті сили треба розбудувати для майбутньої співпраці вже сьогодні. Вже сьогодні, приміром, треба організувати теж і „Голос Канади" і через нього нав'язати контакт з населенням підсоветської України, що здавна мало в своєму серці прихований сентимент до Канади, яка стала такою доброю батьківщиною сотням тисяч українців.

Тільки для того, щоб той контакт зробив справді неоцінену послугу західній демократії в неминучому майбутньому зударі двох світів; щоб він привів до незломного дружнього союзу поневолених Москвою народів з народами західнього світу, треба відмовитися від підтримки збанкротованої ідеї про єдину неподільну Росію, яку, на жаль, як нам тут виглядає, підтримує „Голос Америки". А треба б подати хоч моральну підтримку поневоленим народам у їх прагненнях до незалежного життя, у їх явній і прихованій боротьбі з московським імперіялізмом.

Ключ перемоги над ним лежить не тільки в збройній поготівлі, а і в щирому, і послідовному до кінця, намірі здійснення великих обіцянок Атлянтійської Хартії. Про неї ніби забули всі. А сьогодні вже невідкладна пора розпочати похід за здійснення великих слів тої хартії, насамперед на території найбільшої неволі в світі — на території московської імперії.

Нагадуючи про це, ми українці — вітаємо справді державницький виступ нашого, на жаль, єдиного, українського посла в канадійському домініяльному парляменті Івана Дікура. Ми є однодушні з ним в тих словах остороги й захисту справді вільної Канадійської Держави і змученої, але не подоланої України.

НЮАРК. — NEWARK, N. J.

У НЕДІЛЮ, 7. ТРАВНЯ 1950

о годині 8:30 вечером

В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ

180 Вілліям Стріт, Нюарк, Н. Дж.

: відбудеться:

КОНЦЕРТ

ВІОЛЬОНЧЕЛІСТКИ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ СЛАВИ

ЗОЇ ПОЛЕВСЬКОЇ

Фортепіяновий супровід —

проф. Д-ра Миколи Полевського

Квитки можна набуди в Українській Централі

180 William Street, Newark, N. J.

УВАГА! УВАГА!

ВЕЧІР ПІСНІ ТА ГУМОРУ

який устроює на загальне домагання

УКРАЇНСЬКА ВЕСЕЛА ТРІЙКА

під мистецьким керівництвом

ВОЛОДИМИРА ШАШАРОВСЬКОГО

ВИЛМИНГТОН, ДЕЛ.

НЕДІЛЯ, 7. ТРАВНЯ, 3 год. попол.

ST. PETER & PAUL PARISH HOME 623 S. Heald Street

ЧЕСТЕР, ПА.

НЕДІЛЯ, 7. ТРАВНЯ, 7. год. ввечір.

UKRAINIAN HALL 4th and Ward Streets

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

НЕДІЛЯ, 14. ТРАВНЯ, 7. год. ввечір.

UKRAINIAN HALL 847 N. Franklin Street

НЮАРК, Н. ДЖ.

НЕДІЛЯ, 11. ЧЕРВНЯ, 7. год. ввечір.

UKRAINIAN CENTER 180 William Street

СПІВИ — В. Цегельська, кольоратурний сопран
А. Радванський, баритон
В. Шашаровський.

ГУМОРИСТИЧНЕ ТРІО
Ю. Дорога
В. Мельник
В. Шашаровський.

По ближчі інформації писати до:

Michael Elko, 605 N. 7th St., Phila., Pa.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

КЛІВЛЕНД, Огайо

Т-во „Сокіл", від. 336 У. Н. Союзу, ухвалило на місячних зборах, дня 12. лютого 1950. р, такі конвенційні проєкти:

1. — Члени, котрі платять річно або піврічно свою вкладку, замість діставати дивіденду чеком, повинні діставати її в формі опусту при річній вкладці.

2. — Члени нашого Товариства ухвалили, щоби делегати не побирали більшої дієти, як на це дозволяє конвенційний фонд.

3. — Тому, що тепер все дорого і часопис „Свобода" не може утриматися з передплати членів по 30 центів місячно, — пропонуємо, щоби піднести фонд на „Свободу" з 30 центів на 40 центів в місяць.

4. — Пропонуємо, щоби Екзекутива У. Н. Союзу взяла під увагу старших членів, які не мають жадного притулку і невіряються по чужих інституціях, та розглянула можливість закупу якоїсь землі чи дому, щоби ті старі члени могли доживати свого віку.

5. — Пропонуємо, щоби У. Н. Союз видав стінні календарі для своїх членів. Це буде добра реклама і більше нашої молоді буде знати за наш Союз.

6. — Пропонуємо, щоби не посилати „Юкрейнієн Вікли" до старших членів, бо вони і так мало читають, а там багато доброго матеріялу. Ліпше посилати молодим членам, що переходять до повнолітніх членів.

7. — Пропонуємо, щоби У. Н. Союз уділював стипендії тільки тим студентам, які такої помочі потребують. Такі студенти повинні звернути ті гроші до Союзу і той фонд повинен остати постійним стипендійним фондом.

8. — Пропонуємо, щоби У. Н. Союз видав нові грамоти з оплатою до 60 років, а по 60 роках член не мусів дальше платити.

За Уряд:
Григорій Степанек, пред. і делегат
Григорій Кисіль, секр. і делегат

ПЛЯНУЮТЬ ЗАКІНЧЕННЯ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ХАРЧІВ ЕСПАНІЇ.

Мадрид, 3 травня.— Вперше від 1939 року еспанський уряд плянує закінчити раціоналізацію харчів — повідомляють з поінформованих джерел. Раціоналізація харчів там сприяє розвиткові чорного ринку.

ПОШУКУВАННЯ

МІЛЬКО ФАЙЧАК
пошукує брата **Василя Файчака** зі села Льоска Лівоґрад, пов. Ліско. Адреса:

M. OSTROSKA
41 Hope Avenue, Passaic, N. J.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ПОШИРЕННЯ ВЕЛИКОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ видання І. Тиктора.

Тисячі й тисячі примірників ВІУ находяться вже в руках українців по всьому світі. Сотні примірників відходять тижнево на пошту. Нові й нові замовлення приходять не лише з Канади чи ЗДА, але також зі всіх сторін світу, де живуть тепер українці, як Англія, Австралія, Австрія, Арґентина, Бельґія, Бразилія, Голяндія, Франція, Німеччина, Норвеґія, Швеція, Параґвай, Уруґвай, Чіле, Венезуеля і з других країн нового поселення українських людей.

Вже вичерпується перший наклад ВІУ і ми приготовляємо другий.

Приймаємо нові замовлення як досі в ціні $12.00 за примірник. Хто пришле наш дводоляровий чек, платить за ВІУ лише $10.00.

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ на 992 (XXIV+968) сторін друку і 600 ілюстрацій, на гарному папері, ціла оправлена у полотно зі золото-друком та мистецькою обгорткою, це **НАЙДЕШЕВША КНИГА** за такі гроші.

ВІУ це найкращий подарунок своїм найближчим на уродини, іменини, вінчання, родинні свята і т. п. Це тривкий і корисний дарунок для дітей і внуків на ціле життя.

Не тільки в інших народів, але також і в нас книжка стала цінним подарунком.

ХАЙ ЖЕ БУДЕ ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ І В ВАС НАСТІЛЬНОЮ КНИГОЮ.

Замовлення посилайте на адресу:
I. TYKTOR, Publisher
P. O. Box 3597, Sta. B,
Winnipeg, Man., Canada.

ВІД УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Українські Організації у всіх місцевостях Америки просимо не призначати на неділю **1. жовтня 1950 р.** організаційні або інші імпрези. На цей день просимо резервувати залі для потреби УККА. Дальші інформації будуть видані в найближчому часі в пресі.

ГРОМАДСЬКІ ВІЧА УККА

в неділю 4. червня 1950 р.

З огляду на важливі справи закликаємо Відділи УККА та Об'єднані чи Центральні Комітети Українських Організацій підготовити **на неділю 4. червня 1950 року** громадські віча на тему: **„Сучасний стан визвольних змагань та завдання американських українців у боротьбі Америки за свободу народів"**

На побажання УККА може вислати доповідача. ВІДДІЛИ УККА та Об'єднані чи Центральні Комітети, що візьмуться до підготовлення громадського віча на неділю 4. червня 1950 і потребуватимуть доповідачів, зволять це ласкаво зголосити найпізніше до 27. травня 1950. на адресу УККА.

Екзекутива УККА.

ВРАЖІННЯ З КОНЦЕРТУ РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА

(Продовження зі стор. 3.)

наче жива істота, дуже чулий і послушний всім наказам свого власника.

Симпатичне враження робить твір Блоха, „Три образи з хаситського життя". Щирість твору, як також мистецьке виконання спричинюють признання і захоплення слухачів.

Остання точка програми це „Перша Українська Рапсодія", написана самим виконавцем. Це один з найцільших творів Придаткевича, як також одна з найцінніших перлин української скрипкової літератури. Перед виконанням цього твору артист промовив до публики такими словами: „Це рапсодія мойого народу, який боровся впродовж соток років, за незалежність. В ній змальоване величне й трагічне минуле України. Твір написаний в кобзарському стилі".

Рапсодія починається „Думкою". Хмара фантазій покриває усе і несе нас через століття в добу татарського лихоліття. Чути стогін сплюндрованої України. Плачуть сироти і вдови. Тужить дівчина за полеглим милим. Чути свист шаліючого вітру на руїнах колишньої слави. Потім переносимось в добу козаччини. Це друга частина рапсодії: „Пісня". Це стара мати випрявляє сина на війну. Сльози матері мішаються з бурею на Чорному морі, в якій гине її одинокий син.

Остання частина Рапсодії це танок, скорий, шалений танок. Кінець повний надії і радости: Живи Україно! Радій Україно! Будеш вільна!

Концерт скінчився. Буря оплесків і признань. Серед гомору і розмов, виходимо з будинку мистецтв. На дворі гаряча, ясна блакитна ніч. Все цвіте і пахне. До безтями впиваємось чаром південної весни, але в ухах лунають звуки Української Рапсодії: Живи Україно!

Ярема Купчинський.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК ЗЛОЖИЛИ:

Листа Ч. 2.

Акрон, Ог.: В. Лесняк $10; Відділ 180 У. Н. С.-Молодь $25.

Ембрідж, Па: Іван Войтович і Михайло Шибінський по $5.

Арлингтон, Н. Дж.: Г. Б. Гупало $35.

Бабилон, Л. А., Н. Й.: Павло Кісь $10; збірка (Н. Лужницька) $5.

Балтимор, Мд.: Е. Дерій із свята Шевченка $40; Союз Українок ч. 59 $25; В. Сушко $15; Петро Войтович, Володимира Войтович, Шандровський Микола, Роман Ганас, юн. о. Роман Ганас, Михайлина Бернадин, Іван Слободян, Теодора Хариш, Олександер Ганас — по $10. Іван Іванюк та Михайло Райца по $5. Марія Шандровська, Антонина Чайковська, Олександра Іваневич, Шпатура Ірена, Софія Бойко по $2. Ґелен Папіш $1.

Батлер, Па.: М. Марків з коляди $177,25; Михайло Марків $50; — із свята Соборности $26.77.

Бомонт, Текс.: інж. Михайло Тишовницький $25.

Бостон, Масс.: Микола Кисіль, Михайло Кисіль і Маруся Кисіль-Гальчевська по $10;

Блумфілд Гилс, Міч.: Олександер Вишнівський $10.

Бронкс, Н. Й.: Д-р Ярослав Макарушка $50; І. Долішний $10; Жанет Бенцаль $10.

Бруклин, Н. Й.: Анастазій Гулей, д-р Семен і Марія Демедчуки і Ксеня Мортон по $25. Союз Українок ч. 21 $110; Марія Волічинська, Д-р О. Оришкевич, Степан Цимбала та Віктор Приходько по $10.

Шікаго, Ілл.: Ярослав Войнаровський і М. Баран по $10.

Комо, Мо.: Іван Різенко $10.

Донора, Па.: Братство св. о. Миколая, від. 232 У. Н. Союзу, Василь Сенько по $ 10. — Джон Пандрак $5.

Клівленд, Ог.: З'єдинені Укр. Організації $300; Т-во „Запорожська Січ" та Сестрицтво, Укр. Нар. Союзу від. 112 по $25; Гелен Борак, Ілярій Віжевський, Осип Диба, Мирон Шиян, Петро Свідрик, Микола Щупак, Михайло Капраль, Д. Крайло, Микола Кавка по $10; Джон Ґалущак $5. Сем Бобко, Лука Котович, Тамара Жук і Нестор Угера по $1.

Бові, Мд.: М. Нечипоренко дол. 10.

Елмайра, Н. Й.: Г. Левуш $10.

Клифтон, Н. Дж.: Теофіль Кулик $10.

Честер, Па.: інж. О. Цюк $10.

Давідсонвілл, Мд.: Олександер і Евгенія Зелінські $4.

Дітройт, Міш.: Український Золотий Хрест, від. 14 із свята $30, від себе $25; Джон Шалько 25; Андрій Блащук $10.

Елизабет, Н. Дж.: Василь Біловус $15; Братство св. Володимира (від. 65. У. Н. С.), Братство св. Михаїла (від. 142. У. Н. С.), Микита Ґаліновський, Степан Могила, П. Остапчук, П. Донець, Анастазія Огар, Іван Муха, Іван Солтівський, М. Сухорський, Вол. Бойчук, Павло Сташко по $10; Петро Содомора, Андрій Половчак, Ст. Пограничний, Василь Кардаш, Марія Бурбеляк, К. Качуряк, Теодор Дідух, Ева Ковальчик, Мих. Яблонський, Сем Шіпула, Анна Кучма, Мих. Гринішак, Я. Красновський, Іван Ґавловський по $5; Милянович — $2; М. Гульник і Т. Горинь по дол. 1.

Іст Петерсон, Н. Дж.: Т-во ім. Шевченка (від. 64 УНС) $17,50.

Фер Оукс.: Андрій Юла $25.

Филаделфія, Па.: Петро Андрусів $25; П. Кузьмин $15; Тво ім. О. Кобилянської, І. Одешинський, Гелен Штогрин, Волод. Баран, Василь Надрага, Ю. Гаврилів, Р. Вомпель, Мик. Весоловський ,О. Татунчак, Я. Баранецький, Б. Ковалик, Мирослав Мельничук, Л. Марків, Ф. Пінязь, З. Чорнобіль, Д. Недорада, Б. Стельмах, Я. Терлецький, д-р В. Безушко, Т-во Теліги, І. Стельмах та о. М. Ґіль по $10; В. Боднар, Маріян Капій, Мирон Сагатий і Т-во Народна Поміч (ч. 84) по $5; Л. Шумський, С. Зубаль, Д. Онищенко, Я. Татомир по $3; Е. Садовський $2; К. Фльорчак, Б. Фльорчак, Ол. Левицький і Р. Шаран по $1.

Джерзі Сити, Н. Дж.: З'єдинені Укр. Організації $100; Ст. Гладкий, Ст. Костів та М. Мацяк по $25. Д. Пілевич $20; — Прогресивний Клюб ч. 70 $20; М. Баран з родиною та М. Команецький $15; Г. Салюк, І. Міць, Ст. Кот, Марія Мотиль, Мих. Клапко, В. Сохан, Ірина Павлюк, Макс Стегніцький, Ст. Миколишин, О. Логин, Е. Парницький, Йосифа Ґіббонс, Іван Гузар, Д. Дидик і Евгенія Смішкевич по $10; Др В. Марія і Наталія Білозор $6; Ст. Гнатишак $6; В. Кушнір, П. Заруцький, П. Вох, Осип Зидик, О. Колесник, Ева Хитрин, Лев Кулич по $5; Марія Трусевич $3; Марія Филипчак, Я. Ользон, Л. Мисевич і Мих. Мельник по $2; Петронеля Білобрам, Л. Лапичак та Джон Барна по $1.

Ґрініч, Зонн.: Оксана Бахталовська $10.

Гартфорд, Конн.: Евст. Гомотюк $10.

Гарвей, Н. Дак.: Д-р А. Жуковський $2.

Говп Велей, Р. А.: А. Матвіїшин $10.

Густон, Текс.: Мих. Балабан, Дмитро Куріца по $50; П. Барабаш, Гр, Пиндус по $25; Д. Мазук $15; Інж. П. Желела, Евген Балабан, Мирко Балабан, П. Волянський і Ольга Комптон по $10. Володимир Барабаш $5; Елсі Нин і Доріс Бютнер по $2,50.

Гемпстед, Л. А., Н. Й.: П. Ковалів $10.

Жаппа, Мд.: Олекса Дземюк дол. 20.

Жаннет, Па.: Мих. Степаник до. 10.

Джефферсон, Виск.: Микола Яремко $10.

Джефферсонвілл, Інд.: Іван Фур $10.

Джонстовн, Па.: В. Лазута дол. 10.

Кірквуд, Мо.: Волод. Непота $10.

Лейквуд, Н. Дж.: Джон Ґлорі дол. 10.

Левіттовн, Н. Й.: Семен Скородинський $2.

Лос Енджелес, Кал.: Мих. Яворський $25; о. Р. Лободич дол. 10.

Лудлов, Масс.: В. Оренчук дол. 20.

Луізвілл, Кентокі.: П. Грицеляк $10.

Маркет, Міш.: Марія Головата $10; О. Головатий $5.

МекКіспорт.: Петро Сова $5.

Мекізракс, Па.: Мих. Хомічак дол. 10.

Міннеаполіс, Мінн.: Петро Гайва $10.

Моррісвілл, Па.: Ф. Калитчук $3.

Міллвілл, Н. Дж.: о. Андрій Рудакевич $10; Володимир Романків $5.

Норвіч, Конн.: о. В. Горохівський $12.

Нюарк, Н. Дж.: д-р В. Пасічняк, д-р М. Кузьмович, Мих. Леськів, Гелена Шепарович, і Ганна Коренець по $10.

Ню Брітен, Конн.: В. Івашків з концерту $50; Тво Мекелити і Мих. Стасюк по $10.

Натлі, Н. Дж.: Марія Л. Семенина $26.

Ню Йорк, Н. Й.: Молодь У. Н. С. (Кучма), Степан Тураш, Т-во Перемишль і Волод. Гарріс по $50; Укр. Демокр. Клюб, Жіночий відділ і Петро Задорецький по $25; П. Марків $26. В. Закаляк, Он. Гавришенко, Дмитро Данило й Анастазія Павлюки, Мих. Волосенка, Іван Поміщак, Мих. Макарчук, Гр. Ґумовський і Антін Пелеш по $25; Казимир Іванков $20. Д-р Іван Макаревич і Данило Нападій по $15. Остап Котик-Степанович, Тетяна Котик-Степанович, Теодор Савчук, Степанія Лотоцька, Ілля Ґузар, М. Іванишин, Іван Скварятнянський, Ольга Жук, Василь Гасій, Василь і Ольга Савчуки, Ст. Шуган, Петро Сокальчук, Микола Кокольський, Надія Кокольська, Осип Баран, Домінік Падоскі, Ант. Яворський, Іван Кефор, Іван Мартинів, Г. Дучанко, Мирон Лушпинський, Мирослав Турянський, Ярослава Турянська, Ю. Ситрин, Семен Назар, Евген Остров, Говард Гаймар, Іван Дубей, В. Горбачук, Мих. Сивак, Гр. Мацюк, Евдокія Мартинів, Ол. Кібюк, Олена Данилишин, Мих. Лисогір, Он. Кекіш, Лінда А. Мотюк, Лев Гречаник, Марта Гречаник, Микола Марків, Петро Німировський, Теодор Пітула, Василь Никифорук, д-р Мирослав Орловський, д-р Н. Гірняк, Лаврентій Барицький, Павло Червоняк, Пилип Оприск, Волод. Маґун, д-р Р. Сухий, Василь Кузик, Іванна й Волод. Цісики, Василь Мандзюк, О. Бісик, Мирослав Кубарич, М. Клецор, Мет. Пласкач, Іван Хома, інж. М. Лепкалюк, С. Кошак, Мир. Бойчук, П. Карановський, Іван Смолій, Іван Василишин, Вол. Свитак, Осип Копач (безробітний), Мр. і Мрс Курлак, Богдан Чехович, Роман Онишкевич, Гр. Бобрик, Мих. Остапович, Іван Близнак, Дмитро Ґураль, Вілліям Гнатів, Дмитро Костишин, Петро й Марія Когулька і Іван Петращ по $10; Василь Дроботій і Гнат Марчак по $11; Іван і Марія Галичини $20. Мих. Литвин, Флоренс Найда, І. Коцький, Теод. Багриновський, Василь Гивель, Сел. Розенберґ, А. В. Березовський, В. Сидор, М. Добрянський, Петро Лучанко, Евген Баланда, Джон Лакуста, Д-р Я. Падох, Волод. Хамула, Л. Лампіка, Марія Лампіка, Гр. Рекуха, Гнат Галянка, Майк Бортник, Семен Папроцький, Евфрозина Париляк, Мері Пассіон і Петро Пишний по $5. Мик. Ремез $6. Дмитро Помийчук, А. Залізко по $3. Петро Ґураль $2.50. Василь Жеребецький, Мих. Дутко, Теод. Скульський, Марія Ставчанська, В. Рисяк, Петро Тибор, Пилип Горбатюк, НН., Мих. Бачинський, Я. Балабан, С. В. Ф. по $2. Яким Тарас, Т. Стефанів, П. Баран, А. Марко, І. Шаран, Ст. Гарматюк, Ант. Куцик, Ол. Коколюс, Ст. Редька. М. Кавулич, П. Сайдак, М. Понеділок, С. Городецький, і П. Стечишин по $1.

Олифант, Па.: Демко Хомин дол. 5.

Омага, Неб.: Богдан Чехут дол. 10.

Овінґс Миллс, Мд.: Володим. Яницький $15; В. Герасименко й Теофіль Прокопович по $10.

Парма, Ог.: Союз Українок (від. 30) $25; В, Чопко $10.

Пассайк, Н. Дж.: Греко-Кат. Церква св. Миколая $45.

Понтіяк, Міч.: Д-р Августин Задурович $2.

Піттсбурґ, Па.: Український Добродійний Союз $50; Мих. Оленик, Роман Лесько і Василь Шабатура по $10.

Рачестер, Н. Й.: Константин Ґуран, Наталія Ґуран, Степан Васьків і Теодор Чорнописький по $ 10.

Рівергед, Л. А., Н. Й.: Греко-катол. Уряд парохіяльний $20.

Розевіл, Міш.: В. Шанайда дол 15.

Савона, Н. Й.: Петро Бойчук $10.

Солт Сент Мері, Міш.: Д-р Олексій Банах $10.

Сейнт Пол, Мінн.: Степан Коцюба $50; д-р Сергій Кротюк дол. 10.

Стемфорд, Конн.: Августин Штефан $6.

Стілтон, Па.: інж. Г. Васілевський $10.

Суперіор, Виск.: Д-р Василь Галич $25.

Терривил, Конн.: Т. Коляр $5.

Тексас: А. Роман $3.

Треверзі Ситі, Міш.: Д-р Н. Гнатчук $10.

Ютіка, Н. Й.: Із свята Шевченка (Шанайда) $66.50.

Вокер Форд, Ва.: Іван Богач, Анна Богач і Ярослав Богач по $10.

Вайт Голл, Мд.: Микола Яремко $5.

Гвілінґ, В. Ва.: Із свята Соборности (о. Куцло) $70.

Вілмінґтон, Дел.: Мих. Гавранко $10.

Ворд, Ілл.: Іван Демчук і Ольга Демчук по $10.

Вункасет, Р. Ай.: Комітет Зєдинених Українських Організацій $145.

Вудсайд, Л. Ай., Н. Й.: Василь Новаковський $5.

Йонґставн, О.: Зєдинені Українські Організації $551.54.

Єнктон, С. Дак: Кирило Лещенко $10.

Йонкерс, Н. Й.: Український Координаційний Комітет $15.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 6. травня, о годині 7:30 ввечір на 435 Май вулиці: St. Boniface Hall. — І. Бурний, секр.

ВІЛКС-БАРЕ, ПА. — Брат. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 7. травня, зараз по Сл. Божій. Важні справи на порядку дня. Присутність всіх членів конечна. — Уряд Брат.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Управа Відділу 301, ім. Дм. Вітовського в Шікаго цим повідомляє всіх членів і членкинь, що слідуючий місячний мітінґ відбудеться в неділю, 7-го травня, по Сл. Божій о год. 12:30 в залі св. Володимира при 2250 W. Cortez вул. На порядку денному дуже важливі справи для всіх членів і членкинь. Тому Управа Відділу просить всіх обовязково прибути. — Іванчук, голова; Андрієвський секр.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕ „ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС"!

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
—: зладив :—
ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕЙКО
Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.
— Ціна $2.00 —
Замовляйте у:
"SVOBODA"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

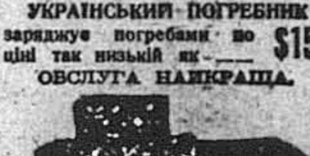
Професійні оголошення.

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 7 ввечір. В неділі від 11 рано до 1 пополудні.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINJAN
FUNERAL DIRECTORS
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як — **$150**
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

З. БЕРЕЗОВСКІ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВИТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дві нові в модернім кольоніяльнім стилю каплиці.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.
ІВАН БРОЩАК, нотар.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568

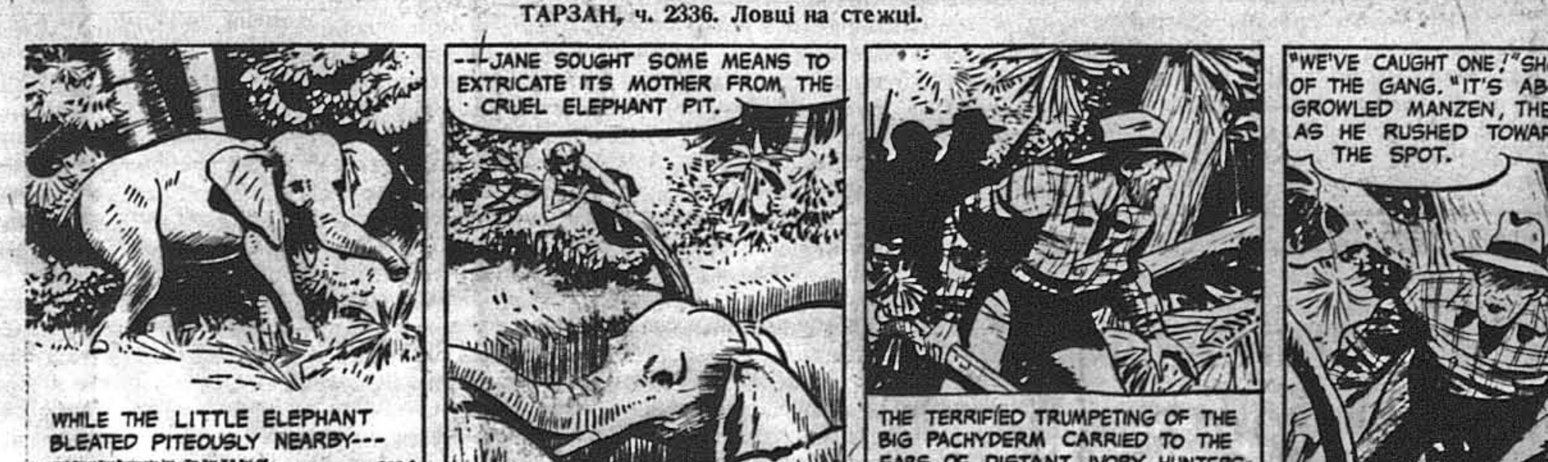
ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ
повідомляє, що його FURRIERS
кушнірська робітня
є тепер під числом

434 East 6th St.
BETWEEN AVE. A & 1st.
NEW YORK CITY
Telephone: Spring 7-3566
Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ і ПЕРЕРІБКУ та дає 20% опусту на всі роботи, а також ДАРОМ сторидж на літо.—Самий сторидж на літо 2% від сотні.
Футра можна купити на сплати.
Робітня отворена від 9. рано до 9. ввечір, кожного дня.
В неділі на замовлення.

EVergreen 3-4416 — 4450
72-74 Box Street
Brooklyn, 22, N. Y.
MAPLE COAL & COKE CO.
Anthracite **FUEL OIL** Bituminous
NEW SPRING PRICES IN EFFECT
ORDER NOW
Українське підприємство
ФЕДЬКА КУДЛАК
OIL BURNERS
SALES & SERVICE

ТАРЗАН, ч. 2336. Ловці на стежці.

Саме тоді, коли молодий слон жалісно блеяв недалеко...

...Джена намагалася найти спосіб, як витягнути його маму з небезпечної ями.

Переразливе трублення великого слона дійшло до ушей далеких шукачів слоневої кости.

„Ми зловили одного!" — закликав один з ватаги. „Так уже час" — вистогнав ватажок Манзен, кидаючися до місця побуту слона.